

Forfatter: Wessel, Johan Herman

Titel: Stella

Citation: Wessel, Johan Herman: "Stella", i Wessel, Johan Herman: *J.H. Wessels Samlede Digte*, udg. af J. Levin , 1901, s. 76. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-wesselhhl-shoot-workid68655/facsimile.pdf> (tilgået 17. september 2021)

Anvendt udgave: J.H. Wessels Samlede Digte

STELLA.

I.

»Hvad gjør Vildtydsken et for Penge?»
 Saa raabte tvende taabelige Drænge,
 Da de fik see for første Gang
 Et broget Føl. Mærk det, og hør min Sang! —
 (Jeg kun skrubhøvlet har min Stail.
 Det gaar saa langsomt med en Fjil.
 Du, som best lide kan lidt smt og fint i Talem,
 Henvend dig til Originalen;
 Jeg er allene en Slags Kopie; —
 Og hermed er det Snak forbi.)

En kikk, elskværdig Krigens Mand
 Blev kiendt med en elskværlig Frøken.
 Man uden Algebra og Breken,
 Hvad Facit blev, udregne kan.
 De elskte, det er ligefrem,
 Og Mariagen mellem dem,
 Ja Dagen dertil var berømmet;
 Men Skiebænen var heel uforskommen.
 Stop, gunstig Læser! her jeg stopper.
 Der i Qvartee løse Hielpo-Tropper,
 For at undsætte allieret Land,
 Og mellem disse var min Mand.
 Til Lykke, til Ulykke meer,
 Tæt ved den Skionnes Hous han fik Qvartee.
 De med hinanden blev bekiendte,
 Og, som jeg før har sagt, af lige Lue brændte.

Om Aftenen før BroLups-Dag
 Lød hendes Moder invitere
 Sin Datters Elsker at souperere;
 Han kom, det er en trolig Sag.
 De spiste Edt, de drak, og kyste.
 Snaart ventet Paradisisk Lyst
 Som Ild i deres Oine lyst.
 For trangt for Elskov [var] deres Bryst.
 Tilsidst den gamle fromme Moder
 Dem for sit Selskab gjorde frie;
 Hun gik til Sengs mod Klokken Tie,
 Som gjerne er de gamle Noder.
 Hun gik. Hr. Utian gik ikke.

Han vidste sig saa vel at strikke,
At heri tillodes af hans Skat
At blive fra Quarteer den Nat.

Hvor blev han da? — Spurgt hen i Taaget.
Maaskee hos gamle Moer han sov?
Maaskee gik hen i næste Skov?
Hvad Spørgsmaal! skammer Jer dog noget!

De gjorde meere, end de burde,
Dog dete dem undskyldte turde,
At Nat og Vin og Kierlighed
Ej fardig Kram at drages med.
Jeg en Undskyldning lægger til,
Sophistisk Edt, om man saa vil,
Men, Advocat for faldne Naeste,
Jeg til hans Forsvar gjør mit Beste:
De vidste hvad de Hyren skyldte,
Og af rosværdig Ivrighed
At gjøre deres Skyldighed
De end for Tiden den opfyldte.

Hvor var det dog en herlig Ting,
Om og den Ild, som dem antændte,
Hos hver for alle Livets Pligter brændte!
Men jeg faer alt forvidt omkring.

Jeg beder Læseren mig Resten creditere!
Han derom læse skal i Nr. 16*) meere.

Moral.

Naar af at rime du er kiød,
Hr. Rimer, gjør som jeg, Læg Pennen ued!

II.

Jeg skylder, Læser! Dig en Kompliment,
Maaskee en Atbigt eller saa omtrent,
For lidt for Skillingen i Numerer ferden,
Og det var saare nær, jeg havde glemt den;
Thi min Hukommelse er kort.
Tilgiv mig, og modtag paa dette Blad Transport;
Deri behag at tage din Regies

*) Han derom læse skal i Nr. 16, nemlig af Digterens Ligeblad, *Votre Serviteur*, hvori nærv. Fortælling først fremkom.

For Nummer femtens alt for faae Fadsiser.
 (Fadsiser — sig jeg loi, for Guds Skyld! kiere Læser)
 Men det er Tid, jeg læsser af mit Læs.

De glade saas den ansikte Dag,
 Som evig skulde den forbinde;
 Men Skiebnet andet fik i Sinde.
 Alarm! Alarm! Saa lyder Trommeslag.
 Uventet fændlig Trop mod dem marscherter an;
 De gjestede dem helst i deres eget Land.
 Thi, efter Fiandens KrigsRaads Domme,
 Best vores Ankomst var at forekomme.

For Helt kom Tid et Øieblik
 At tage Afsked med sin Doris ik.
 Besvimet efterled han Bruden,
 Og flai derhen, hvor han af Mars var buden.
 Hans Æren bød ei længer her at blive,
 Til Husets Folk han maatte overgive
 At bære Omsorg for hans Gluc;
 Det var det yderste Minut. —

For Doris kom til Liv -- jeg vil ei Hjerter saare.
 Om meer Besvimelse, om Hulken, Suk og Taare
 Her var Anledning nok at skrive yndelig,
 Saa Læseren saasomt ei skulde komme sig.

Men skjønt jeg Rimer er (hør, Læser, noget Nyt),
 Saa har jeg dog et siegødt Gemyt,
 Og for, par Compagnie, at hulke, sukke, daane,
 Jeg gierne vil Medchristen skaane.
 Men til min Helt. Han tapper var,
 Og tappre var hans Brødre.
 At Sværdet de omsonst ei bar,
 Bedrøvede saa mange Mødre.
 De Fienden saa langt bortjog,
 At i hans eget Land tilsidt de Leir opslog.
 Der Haren hvile sig, for paa en frisk at myrde,
 Træt af at slaae ihjel, og træt af Vaabens Byrde;
 For Helt dog allersidst. — Han først maae have skrevet
 Til kiene, spæde Doris Brev.
 Med Blod bestæukte Haand han skrev,
 For kort, til den at toe, ham Tiden nu var blevet.

Hvad der i Brevet stod, det veed jeg meget vel;
 Men hvad i Billedoux skal staae, min Herre!
 Det veed i vores Tid, desværre!

En tolv Aars gammel Bagatel.
Nok, hvad der kunde staae, stod der,
Og jeg fortæller ei, hvad vides af enhver.

Moral.

Lad aldrig, skønne Læserinde!
Din sikkerste Formodning blinde.
Trøst mig, den Mæg gjør immer best,
Som aldrig elsker uden Fæst.

III.

Quaer in amara dolores.

Som sagt: den Herre skrev,
Men Svaret udeblev.
Og hører nu Aarsagen:
I Doris Yndighed en Fetta var indtagen,
Og, i vor Krigers Veld, den Skæ, han turte paa,
Med skele Øine saae.
Man slutte kan, om det han voldte Harm
At høre Trommen slaae Allarm.
Han strax besluttede, Rivalen ud at stikke,
Strax talte Doris til, men Doris hørte ikke:
Han gjorde sig en Plan. Trods adlet Blod, trods Hielm
Han lagde Planen som en Sieldm.
Han underfundig vidste
Rivalens Brev til sig at liste;
Sæsnart som det opsnapper var,
Et Brev han digtede, og det til Doris bar.
Der, i en Ukendtes Navn, han lader være skrevet,
At Doris's Elsker var i første Træfning blevet.

Tyran! (Skient jeg vil neppe meens,
Der findes en, haard nok, at male denne Scene)
Jeg kaaner dig min Pen, tag den, og skriv,
Hvad jeg kan ikke skrive,
Hvor mange bastialiske Furier
Dens umme Hjerter sønderrive,
Som troer, at alt, hvad hun har kjær,
Nu meer ei er.

Forsæderen et andet Brev opsetter
Til vores Helt, hvad han ham beretter,
Hans Bortgang var for haardt et Stød
For Doris, som af Sorg var død.

Ved denne Tjende hvor Manden bar sig ad,
 Jeg ikke tænke paa, langt mindre skrive gad.
 Kort sagt, han lover Mars, og holder, hvad han lover,
 Hvor største Farer var, at vove sig i dem.

Saa tapper er og jeg; Thi det er ligefrem,
 Den, som forbadte Liv kun vover, inter vover.
 Hvad, tvertimod, han har at frygte for,
 Er, at han levende af Slaget gaaer,
 Og hvad han frygtede, just hændte min Person.
 Hans Kamerater saae i ham den første Prove
 Paa, at man være ken mod farlig Fiende Love
 Og uden Fiende stor Kujon;
 Thi Græmmelse indtog det feige Hjerte.
 Men her, hvad endnu meer foregode hans Særte.
 Han Hænder vreed, og i sit Rasarie
 Han raabte: vi taale Fred; jeg med er Skyld deri.
 Fordømt den Tapperhed, som de og jeg udviste.
 Han lagm Tid var feig, hans Mod hver Landsmand priste.
 Men med Forlov, min Heilt! du irrer slemt deri,
 At Navn af Tapperhed du skierker Rasarie.
 Imellem os saa segte tal,
 Der i hans Adferd blandte sig lidt galt;
 Thi han fra samme Dag hiev Hovedsvimmel,
 Som han sik Brev, hans Skat bortbytted' Jord med Himmel.
 Han kunde skudt sig selv ihjel,
 Men han var Kristen Mand. Forstaaer du vel?

Jeg har gientaget tit, at der er visse Scener,
 Som jeg ei male tør,
 Og du tilgiver mig, jeg mener,
 Om jeg det tiere ei gjør,
 Men ligefrem gaser ind i Sagen. —
 Han følte Helveds Qval om Natten og om Dagen.

Hvad du sover ind ved denne Sagatel,
 Jeg næste Gang skal vække dig. Sov vel!

Moral.

Naar du mit Blad i Haanden tager,
 Du enten sover eller leer,
 Hvad kan du ønske meer?
 Af tvende gode Ting, vælg, hvilken dig behager.

IV.

Han reent betsvandt, han levende var død. —
Om Krig i fremmed Land tilsidst han herte tale,
Strax vognede han op, som af en Dvale;
Hans tænke, Sjælsbøn nu en Leilighed ham bød
At komme til herfra at flygte,
Og kummerfulde Liv mod sret Død at bytte.
Men efter gammel Ord det altid gaar,
At Mennesken ham spaaer,
Men een allene raar.
Saa gik det her. — Han gaar i Krig,
Og Døden for ham gik, — nei jeg fortaler mig;
Den toer afsted i stærkest Galop,
Saa Helten kunde ei den løbe op.
At tale i en Stille som er lidt mere sam,
Han slog for Fode ned, men ingen ramte ham.
Og for at være kort; thi kort at være
Man allerbest af mig kan lære:
(Ils mungen haver meent, jeg Kortbed drev for vidt,
Og at Vor' Serviteur ham ofte gav for lidt
For Kaabret eller Søvet sit,
Men hvo, som mener saa, kun give lidt Credit.)
Jeg meer vittløftigen om Kortbed kunde skrive;
Men Helten venter mig — Han blev i Live,
Og gik uskadt fra mangen blodig Dands,
Og hver gang vandt nye Seierskrands.
Frae Fama om i Verden løi,
Fortalte Hedning, Kristen, Tyrk, Mahomedan,
At stor og seferlig var vores Mand.
Hun den gang ikke løi.
Jeg lyver ikke heller,
Naar jeg fortæller,
At Helten Sorg det lindrede,
Tilbedet næsten sig af hver at se.
Men Skisbønnen Lægedom til Helten havde gient,
Hvorved al Sorrig blev paa engang gient.
De Herrer, hvad der var, nu allerede giette
(Hvem skulde ikke giette dette?).
For da at vise mig, som jeg nys sagde, kort,
En Skienhed skjal ham Hiertet bort.
Hun var af Himmoelen heel rigelig velsignet.
I Smukhed og i Dyd kun Doris lignet.
Som lig en Draabe Vand den anden er,
At sige paa Slavanken nær,
Som denne far sin Dyd lod lide,
Som de af Nr. 15 vide.

Han hende saae og studiede,
 Igien han roede Doris se.
 Jeg springer teent forbi
 Alt Frieries og Lappers.
 Nok at de gitte bleve,
 Og glæde Dagene fordreve,
 Og lavede i Ceres Song
 Som Koe i grønne Eng.
 Monarken bød den unge Mand,
 Som General, i tremmed Land
 Hans og hans Riges Ret håndhæve,
 Og Blod for øvet Vold at kræve.
 Han Afkezd tog med den, som følte meest hans Savn,
 Og reiste saa i Eerrens Navn.
 Jeg ynsker dig sædvanlig Lykke,
 Min kjereste Hr. General!
 Gid snart igien vi see din Excellence,
 Og tryk for Overfald vort Riges Grændse.
 Men nu en liden Bidd Moral!

Moral.

Til sidst Materien du meer ei tørre gad,
 Naar du til Stof taer i dit Ugeblad
 Historier, som er for lange.
 Den gang jeg gjorde det, men stop for flere gange.

V.

For Ubestandighed fik Lykken tit Skamfikker,
 Kun ei forbedret blev ved dem.
 Slæne Vand paa Gaas sig kun for Poge skikker,
 Og jeg er ingen Poge — dermed til Sagen frem!
 Han mod en øvet Krigshær drog,
 Som kærk ham Spidsen byde torde,
 Den samme, som tilforn han gjorde
 Ved blodig Underviisning klog.
 En Lykke, at han selv nu klogere var bleven;
 Thi, hvis Fortvivlelse, som før, ham havde drevet,
 Han havde naart sit Fordums Maal, sin Død,
 Men nu nye Kierlighed de første Lænker brød,
 Som fængslet holdte for Fornuftens.
 Kort: Sorg for Doris's Tab var gaact op i Luften.
 (Gid Læser! din og mia var gaact med!)

Men leder Krigeren nu slaates i Fred.
 Om Læserne imidlertid mig sporge,

Om Doris paa sin Kant og holdte op at sørge?
 Saa svarer jeg
 Nei.
 Hun græd i Nætter, græd i Dage.
 Selv hendes største Trøst var hendes største Plage,
 Og det var hendes Son. »Du bede skal, mit Barn!
 Hun sagde tit, »fordi din Moder var et Skarn.«
 Hun mod sig selv var haard, som Pinitenter sømmer;
 Men, Læser! jeg saa strængt ei hende dømmes.
 Vide
 Vort Nummer femtens slette Side.*)
 Den Son var nu alt tretten Aar,
 Og ligaaede sin Fader paa et Haar.
 Hvem Drængens Fader var, behøves ei at sige.
 Til Doris Bye en Krigsmand kom,
 Som i en Trekning var sat ud af Stand at krige,
 Han, Byen rundt, fortalte om,
 Hvor stor og tappet var hans General,
 Og at han selv i Fejdt var ei saa gal.
 Engang da Doris's Son af Skolen gik,
 Sergeanten Øie paa ham fik;
 (Han var Sergeant)
 Han løber til ham hen, med venstre Arm han kryster,
 (Den høire Fienden fra ham vandt)
 Saa Drængens Indvold ryster.
 »Nu kan jeg hilse ham fra hans Papaa
 »Jeg ingen Fader har,« faldt Drængen ind i Talem.
 »Han var endogsaa død,
 Før jeg blev fød.«
 »Han er,« saa bandte han, »en Son af Generalen,
 Og dem, ham sagde død, han er en Svinehund.«
 »Jeg haver hørt det af min Moders egen Mund.«
 »Ja, Junker! naar saa er, saa vil jeg tage
 Min Svinehund tilbage;
 Men har han anden Fær ond som min Genera',
 Saa lyver Junkers Fies, hvis ei, saa er jeg gal.
 Maae jeg vel spørge, Deres Fies Mama,
 Boer hun vel lang: herfra?«
 »Nei, men hun aldrig taer imod Visiter.«
 »Saa,« svarede Sergeanten bitter.
 »Saa kan hun lade være,
 Jeg ellers troer, at Tidender fra Mand
 Bør være valde Kone kiære;
 Men her er nok en eser Beskaffenhed.
 Ja Kone er og Kone to, man veed.«

*) Vort Nummer femtens slette Side, i nærv. Udgave S. 77.

Han vendte sig med haant »Adieu»
 Og sagde ved sig selv: »Snavs haare Moer og Knøs!»
 Og hermed vil Sergeanten vil quitere;
 Vi faaar ei see kun meere.
 Da Moderen af Junker blev foralt
 Alt hvad han nys Sergeanten sagde,
 (Han tog ei fra og ei tillagde)
 Hun ved den Tidende i dybe Tanker faldt,
 Og for at lese op sig vigtige Maaskcer,
 Hun skikked hurtig Speider ud,
 Som skulde hende bringe Bud,
 Om denne General, som reiste sig Trofeer
 Ved hvert et Bied, den samme var,
 Som før i hendes Bye kun Navn af Oberst bar,
 Og tæt ved hendes Huus laae i Qvarteer.

Jeg kan saa sant!
 Ei skrive meer
 For denne gang.
 Adieu so lang.

VI.

Der gik hi Uger hen,
 Før vores Speider kom igjen.
 Der kunde have gaaet flere
 Før Speidere, som vil spædisere,
 Men denne agede i Trav,
 Og ved Tilbagekomst en Efterretning gav,
 Som fuldt forsikrer vor halvveis-Madame
 Derpaa, at denne General
 Just netop er den samme,
 Som lystred' Trommelyd, for begge saa fatal.
 At Manden hedder Benter
 (Man burde før nok vidst hans Navn),
 At him man snart ham venter;
 Thi han har sluttet Fred til Kongens og til Landets Gavn.
 Og at han boer, —
 Jeg husker nu ei hvor. —
 Hun sagde: »kom med mig, jeg vil ham søge op.» —
 Den Kammerpige sagde: Top!
 (Top! siger
 Gemeenlig alle Kammerpiger
 Til Forslag om at gaae paa Eventyrer
 For at opsøve friske Fyter.)
 De kørrest Vei til Mandens Boespæl tog,

Cupido Vognen drog,
 Og Venus selv skied efter.
 Det er (for ei at friste Lægmaands Kræfter)
 Med andre Ord:
 De hurtig focr.
 Den halve Vei de havde lagt tilbage;
 De i et Herberg gik Forfriskning sig at tage.
 Der blive de saa stoeer en Skianhed var,
 At Doris i sit Speil kun Maget skuet har.

Dem, som i Ungdom blev dum Blyheds Træk afsløbene,
 Man aldrig fandt i Fremmeds Omgang knebne.
 Maaskee Opdragelsen, maaskee lidt Sympathie
 Var Aarsag i,
 At disse to kom i fortroligt Maskespie.
 Nok er det, at de kom.
 Som sagt, det ulfarveis Bekjendtskab
 Steeg snart til varnest Venskab.
 Den Fremmede strax spurgte om,
 Hvor hen i Landet huu sig agtede?
 Hun svarede: »til Byen No —
 »Der, Gud skee lov! skal jeg og hen,
 Til den min Færmænd just er fragtet
 Den hele Vei! hver kunde jeg mig vente sligt?
 Et Reise-Selskab saa behageligt!
 Jeg nylig har besøgt en Tante,
 Og venter nu snart hjem min Mand
 Fra fremmed Land,
 Hvor Fienden hart, han Fienden bandte,
 Men han tilsidst derfra med Ære kom.
 Tør jeg Madamen spørge om,
 Hvorledes De bør titulæres,
 Og om det vakre Barn er Deres?
 Det ligner overmaade den,
 Som er min allerbeste Ven.«
 »Madam, det er mit Barn — meer kan jeg ikke svare.
 Mit Navn jeg siger ei.
 For flere Spørgsmaal De mig spare —
 De skal, jeg troer, paa denne Vei erfare,
 At Deres Venskab jeg uværdig ikke er.«
 Nu gletter nok enåver,
 Den Fremmede var Berters Datter,
 Og det er sandt.
 Engang de Byen maatte rannec,
 Og der en stor Anledning fandt
 Ti' meer fortroelige at blive. —
 Fuld Efterretniug Doris maatte give

Om alt, hvad hende hendet var,
 Og om ved hvem hun Modernavet bar.
 »Beware Gud! det er min Mand!«
 Saa raabte der bestyrte Dame,
 Og i det samme
 Indtræder han.

VII.

Der er i Verden et Uhyre,
 Som stopper halvveis til Geniets Fyre,
 At sige dem, som er for smaae
 Til noget Stort og Nyt at finde paa;
 Det er S a n d s y n l i g h e d.
 De som Opvarning gier i hendes Tempel,
 (Jeg siger h e n d e s, thi hun er Madam,
 Og krasen, capricieus som Skam!)
 Forsikre for Exempel,
 Hun sielden kiendes ved,
 Og næsten aldrig sætte vil sit Stempel
 Paa hvad der forevises Publicum,
 Og neppe kunde kan hver Seculum.
 I Synderlighed den som skriver for Theatret,
 Af hende blir kalfatret,
 Og saa af hendes værdige Consorter,
 De kritiske Cohorter.
 Du som skrev Stella, du en Galdefeber skrev
 For hende,
 Som meer tiltog, jo meer af Landsmænd rost du blev.
 Din Hensigt med din leierlige Ende
 Var, om jeg giættet ret,
 Du syntes, Folk, som længe havde grædt
 Ved din saa rørende Historie,
 Behøvede Husvælelse.
 Derfor ved Slutningen du tvang dem til at lee.
 Jeg synes, Læser, du istemmer Forlums Sang:
 Ak! vee mit eene Knæet den Indgang var for lang.

Fra min Original jeg gaaer da lidt afsides,
 Thi kun af ham maaske ikke vides,
 Jeg laauner af hans Kram.
 Hans Tel kom taaler lidt at slide paa,
 Og det vist vilde sorgre ham,
 Hald han mig det bruge saaa.

← Og i det samme indtræder han.
 Enhver sig forestille kan,

Hvad der nu laae for Pøkkers Hous,
Og at strax, efter Tugt og Orden,
De Damer faldt til Jorden,
Og Generalen stod bleg og confus,
Men at han ogsaa efter Tugt og Orden
Til sidst dem reiste op fra Jorden.
(Jeg kalder Gulvet Jord.
Du vil dog ei, jeg veie skal hvert Ord?)
Gid Himlen dig og mig forskasne
Før at see Dyden daane,
Men naar den vogner op, at høre paa dens Skrig,
Der først og fremst dæfra bevare dig og mig!
Blet af Indbildringen vi Dødsens Angest føle. —
Men det for længe er at noie.

Du nylig græd, nu skal du lee: —
En Kone havde han, og deri! Een gjør tre.

Hvad gjør dog Tydsken ei for Penge? —
Farvel saalsønge!

M o r a l.

Naar i dit Skuespil ei Kauden læses kao,
Da gielder det at vise dig som Mand,
Da hæv dig over feige Mængde,
Og naar dit Stykke har behørig Længde,
Hug over kiæk den gordianske Kaudé,
At Stykket i betids kan være ude,
Og viis, at du og vove tør,
Hvad Alexander voved' før!

DEN FROMME BEKIENDER.

En fornem Hætte, from, men ikke super-klog,
Til Tiener ik et slakke's Fiog,
De andre Herrons Domestikker
Strax mærke, at han dybt ei stikker,
Og, gik i Huset noget galt,
Paa Jørgen Skylden faldt.
Hans Herre, maa man vide,
Usandhed aldrig kunde lide,
Men havde sjælden Med
At straffe Feil, som man fortrydende tilstod.